5de. JAARGANG. CURACAO DEN 12n MEI 1888. N° 228

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

*Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.*
*Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.*
*Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—*
*Afzonderlijke nummers fl. 0,25.*
*Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.*

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.
UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.
C. LEUCHS & Co.
17, BARRETT'S GROVE, LONDEN.

*E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.*
*Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.*
*Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja.*
*Un number só fl. 0,25.*
*Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.*

## DE OPENING DER NIEUWE BRUG.

—o—

Men behoeft maar een weinig op de hoogte te zijn van den Curaçaoschen volksgeest, om te kunnen vatten, met wat luidruchtigheid en opgewektheid de opening van de nieuwe brug verleden Dinsdag heeft plaats gehad.

Wat een beweging en een drukte! Maar geen wonder ook, dat 't er hierbij zoo levendig toeging. 't Was iets ongeziens hier op Curaçao, waar men zoo gewoon aan de voorvaderlijke gebruiken, om met het "*pontje*" de overtocht te doen van *Willemstad* naar *Otrobanda*, nu op eens die afstand te voet over het water kon afleggen. Men kon 't op dien dag iedereen aanzien, zoo maakte iemand de vrij sarcastische bemerking, dat allen evenzeer begrip en besef hadden van den vooruitgang, die zich in dat feit openbaarde. Wij zouden hieraan eene andere verklaring willen geven, en meenen de reden van die algemeene blijdschap en deelneming eenvoudig te kunnen vinden in eene zekere aantrekkingskracht, die op Curaçao van iedere feestelijkheid uitgaat, op de gemoederen overslaat, en deze op eene zekere wijze electriseert.

Wij willen door deze onze bewering de waarde en het gewicht van zulke onderneming volstrekt niet verminderen, en daardoor ook niet het bewijs leveren dat zoo iets niet een aanwinst is voor Curaçao; alleen willen wij mededeelen dat er velen en om verschillende redenen niet van harte met die algemeene vreugde instemden.

't Is zeker, — er mogen nog eenige onvolmaaktheden zijn aan te wijzen, of doeltreffende verbeteringen kunnen aangebracht worden.—'t is zeker voor Curaçao, een schrede vooruit, op het gebied der vooruitgang.

De zaak in zich zelve beschouwd, zal iedereen moeten bekennen, dat deze onderneming in vele opzichten gewenscht en prijzenswaardig is.

—

Dinsdag ll. was 't ook de dag voor de opening van den Kolonialen Raad bestemd. Volgens gewoonte en volgens het traditioneel program, werd deze plechtigheid op dien dag verricht. Eene uitzondering maakte dit jaar de afwezigheid van den HoogEd. Gest. Heer Gouverneur, die anders zelf bij die plechtigheid presideert, maar nu wegens ongesteldheid er niet bij kon zijn. Als procureur-generaal, wien het voorzitterschap toekomt in zulk geval trad de EGA. Heer Mr. *Sol C. Henriquez* in plaats van den Gouverneur op. Deze las nu de openingsrede voor, waarin bij een beknopt overzicht, de hygienische en financiëele toestand van Curaçao werd toegelicht. Na deze voorlezing werd de nieuwe zitting van den Kolonialen Raad door ZijnEdGA. geopend verklaard.

—

Hierna nam eene andere plechtigheid een aanvang, en deze was meer van buitengewonen aard. Nadat de Koloniale Raad geopend verklaard was, verliet onmiddellijk de Representant van Zijn Ex. den Gouverneur de Vergaderzaal, en begeleid door twee adjudanten, begaf hij zich naar de nieuw gebouwde brug. Hier, aan den opgang, werd Zijn EdGA. toegesproken door ds. Hamelberg. De Heer Mr. *Sol C. Henriquez* sprak hierop een kort woord, en namens den Gouverneur der kolonie, deelde hij hierbij mede, dat de nieuwe brug den naam zou dragen van *Emma, Koningin der Nederlanden.* En hiermede was de inwijding verricht. Nu betrad de Heer Henriquez, vergezeld van de twee adjudanten, de brug, waarop eene eerewacht, deels uit soldaten en deels uit schutters samengesteld, aan weerszijden had post gevat. Na dezen plechtstatigen overgang, ging men naar het huis van den Heer *P. de Gorter*, waar de genoodigden door den concessionaris, den Heer *L. B. Smith*, feestelijk onthaald werden.

Toen nu eerst nog eenige gepriviligieerden de brug gepasseerd hadden, werd aan iedereen vrijheid gegeven daarover te gaan.

Nu stroomden van beide zijden te gelijk een massa volks de brug op, zoodat 't midden op de brug bij de ontmoeting van beide partijen, letterlijk een versperring gaf, en het eene gedeelte gedwongen was rechtsomkeert te maken. Den geheelen dag door tot laat in den nacht zelfs, bleef de brug vol voetgangers, die ieder voor zich, de brug eens wilde zien en „probeeren." Wij moeten zeggen, dat zij die proef met glans heeft doorgestaan, en dat, bij duizenden menschen die zich soms op een punt hadden vereenigd, niet de minste beweging in de brug zelve was waar te nemen.

Op verscheidene plaatsen en op verschillende wijze is op dien dag, en zelfs in den volgenden nacht nog, dat heuglijk feit herdacht.

Gelukkig, is alles, in zoover wij weten, binnen de perken van gepastheid en welvoegelijkheid gebleven, en kan men dus zeggen, dat de dag waarop de nieuwe brug te Curaçao geopend is, alleszins verdient in aandenken te blijven.

—(o)—

## Een kastijding der liberalen door een liberaal.

—o—

In een der jongste nummers van de *Vragen des Tijds*, waarin alleen liberale schrijvers van de kleur van den heer Van Houten zich doen hooren, plaatste de heer Heineken een artikel, getiteld: *Nabetrachting*, waarvan wij hier eenige uittreksels geven, zonder er iets aan toe te voegen, aangezien het artikel krachtig genoeg uit zich zelven spreekt. Alleen onderstreepen wij hier en daar.

De schrijver begint met de opmerking, dat de liberalen bij de jongste verkiezingen geen gunstige kansen hadden en bespreekt dan den uitslag, zeggende:

„*Het oordeel dat de nieuwe kiezers over de liberale partij hebben geveld, laat aan duidelijkheid niets te wenschen over.*

---

## FEUILLETON.

### REDE, GEHOUDEN OP HET LEO-FEEST DOOR H. ERMANN, S. J.

—o—

(*Slot.*)

Toen de jubileerende priester op zijn ...uden feest in Sint-Pieter aan 't altaar ...s Heeren stond, zag hij aan zijne linkerhand het veelbeteekenend geschenk van ...n Duitschen keizer, den bisschopsmijter, ...n zijne rechterhand de kostbaarste en ...ustrijkste gift van Frankrijk, de drie...on liggen, en in 't midden van het on... het kruis, dat Frans Jozef hem ge...onken had. Op dit gezicht schiet een ...tstraal door het brein van den grijzen ...raar. Kan de vereeniging dezer ga..., zoo vroeg hij zich af, niet het beeld ... de belofte wezen van eene andere ver...iging? En bij die verheven gedachte ...on zijn bevend hart te bidden, dat ...l die verschillende volken in dezelfde ...eniugen samenhouden en der wereld den ...le schenken moge.

... Leo, onzen dank voor dat oprechte ...ekgebed! Hoe treffend hebt gij op dat oogenblik getoond het levende beeld te mogen heeten van den Vredevorst, die in de wereld gekomen is om vrede te brengen aan hen, die van goeden wille zijn!

Ook door zijne menschlievendheid is deze Paus de levende uitdrukking van den Goddelijken Menschenvriend. Voor zich zelven sober en matig levend, geeft hij van de aalmoezen der Katholieken den armen rijkelijk hun deel. Als uit de steden van Spanje, Italië, Frankrijk door de ijselijke cholera bezocht, de noodkreet stijgt, dan stort hij overvloedige giften in den schoot der ongelukkige families,—als de watervloed zijne verwoesting aanricht, de hongersnood China en Indië geeselt, dan schenkt hij honderdduizenden weg. Bestemt hij nog kort geleden niet een millioen lire voor eene inrichting van liefdadigheid voor den werkenden stand?

Die liefde voor noodlijdenden heeft hij van zijne eerbiedwaardige moeder, de gravin Pecci geërfd. Wat vermag niet het voorbeeld eener moeder! Het was dezelfde bedrijvige, wakkere vrouw, die hem den onverzadelijken lust tot arbeiden heeft ingestort. 's Pausen werkzaamheid grenst aan het ongeloofelijke. Wie denkt hier niet aan zijne toespraken, apostolische brieven, encyclieken, die het honderdtal naderen, en allen met eigen hand bewerkt zijn? Moet ik verhalen hoe de zeven-en zeventigjarige iederen morgen en avond in geregelde opvolging, kardinalen en andere hooge personen in gehoor ontvangt? Dat hij op de hoogte van alles is: omtrent elk land, elke provincie, elk diocees der geheele wereld wil ingelicht worden; voor hunne kleinste belangen een open oor heeft: de duizend kerkvoogden der aarde weten en waardeeren het.

Bij zulk een bedrijvig leven wordt de tijd des arbeids gerekt, de tijd der rust ingekort. Tegen middernacht, zoo luiden de berichten uit 's Pausen omgeving, legt de eerbiedwaardige grijsaard zich ter ruste en te zes uren moet zijn kamerdienaar hem wekken uit den kortstondigen slaap. „Dat houdt de Paus niet uit," klaagde reeds in 1878 zijn broeder Jozef Pecci met tranen in de oogen. De Paus heeft het uitgehouden: de kracht der liefde maakt het broze lichaam sterk.

En welke zijn de uitwerkselen van dien reuzenarbeid? Het historieblad zal 't na Leo's dood in gulden schrift vermelden en de wereld zal verbaasd staan. De zedelijke macht en invloed van dien grijzen gevangene heeft der Kerk van Christus ondanks de gloeihitte der vervolging een bloei en wasdom gegeven, die aan de eerste eeuwen denken doen. Of moeten wij niet spreken van inwendigen wasdom, als in Schotland, in Bosnië en Herzegowina de geregelde hiërarchie gevestigd is, vergeefsche poging van zoovele Pausen:—als het Grieksch Athanasius-college, te Rome door Gregoruis XIII opgericht voor alle volken, die in hun liturgie de Grieksche taal gebruiken, onder Leo vergroot en uitgebreid is moeten worden?

Getuigt het niet van inwendigen bloei, als 't Christendom in Turkije herleeft; de Patriarch van Babylon door de Porte officiëel erkend wordt: het bisdom van Mesopotamië zich onderwerpt aan den H. Stoel: drie schismatieke bisschoppen aan de voeten van den Stedehouder vergeving vragen voor een eeuwenoud vergrijp en door hun terugkeer een einde maken aan het treurig schisma der Armeniërs?

Hoe zal de glans der Katholieke eenheid verhoogd worden, wanneer het stoute plan van Leo wordt uitgevoerd en te Athene en Constantinopel centrale scholen de leer der Kerk in al hare zuiverheid doen schitteren!

Zien wij geen bloei en wasdom, als de aloude bisschopszetel van Carthago uit de puinen oprijst en voor de missie van Algiers een seminarie gegrondvest wordt: — als in Australië de Kerk zich ontwik-

„ De meerderheid keerde zich tegen hen. Blijkens de eerste stemming wilden ongeveer zestig procent niet de candidaten kiezen, die de politiek der liberale partij wenschte voort te zetten. Dat de heer Domela Nieuwenhuis bij herstemming werd verkozen, is wel een bewijs, tot welke hoogte de haat tegen de liberalen was gestegen.

„ Te Amsterdam en Rotterdam waren de kansen den liberalen guntig. *Die groote kiesdistricten hebben de diensten bewezen, welke de liberale partij daarvan heeft verwacht.* Maar zal de liberale minderheid eene opheffing van de uitzonderingen op het stelsel der enkele kiesdistricten kunnen tegenhouden, en zal de meerderheid niet van haar onbetwistbaar recht gebruik maken, om te zorgen, *dat aan de liberale partij in de Kamer geen grootere plaats wordt toegekend, dan zij bij de kiezers heeft*, met andere woorden, dat zij slechts veertig afgevaardigden kan hebben?"

Daarna de beide partijnen besprekende, die te zamen de overwinning hebben behaald, zegt de schrijver, dat de werking der schoolwet van 1857 het bondgenootschap der Katholieken en anti-revolutionnairen heeft doen ontstaan en de schoolwet van 1878 dit heeft versterkt, en dat „ *de nieuwe kiezers de tegenstanders der schoolwet tegen hare voorstanders in het gelijk hebben gesteld.*" Niets van hetgeen men met die schoolwet heeft beoogd, is verkregen. In plaats van een instelling, die ons het meest vereenigt, is de school een twistappel geworden, en al zouden de kansen der verkiezingen nog keeren, wat begint men, daar meer dan de halve bevolking tegen de openbare school gekant is! In Brabant en Limburg bestaat zelfs de neutraliteit der openbare school niet: deze kon zich daar niet aan den Katholieken geest der bevolking onttrekken.

„ In ons land," zoo gaat hij met ondubbelzinnige duidelijkheid voort, „ behoort eene nationale Staatsschool, naar *één* model ingericht, tot de onmogelijkheden. Dit kan ieder zien, die oogen heeft. Dit moet ieder erkennen, die begrijpt dat eene gezonde politieke ontwikkeling niet door actiën is te verkrijgen. En waar eenmaal vast staat, dat de wensch om eenheids- en nationaliteits-begrippen te bewerken door de Staatsschool, niet verwezenlijkt kan worden, zal daar niet de aandacht geschonken worden aan hetgeen toch het hoofddoel van de school moet zijn, dat de kinderen een zekere mate van onderwijs genieten?"

Aangezien nu de geloovige partijen als om strijd verzekeren, dat zij de kinderen onderwezen willen hebben en zelfs in de Tweede Kamer van liberale zijde van deze verklaring acte is genomen, wil de schrijver, „ *dat door den Staat ook het bijzonder onderwijs als zoodanig gesubsidiëerd worde,*" en hoogelijk keurt hij de houding der liberalen af, die daar niet van hooren willen. Zij spreken van scheiding van Kerk en Staat, maar zoolang zij de tractementen aan geestelijken uitbetalen, kunnen zij het niet verdedigen, dat subsidie geweigerd wordt aan godsdienstige scholen, die ze behoeven.

Eenmaal zal men de school-quaestie wel moeten oplossen, zooals Gladstone gemeend heeft, dat het obstructionisme der Ieren niet eeuwig duren kon. Hoe dit zal moeten geschieden, leert de schrijver in het slot van zijn artikel, dat aldus luidt:

„ Dat de tegenstanders der schoolwet zich met haar zullen verzoenen, is *eene ilusie, die wel door geen ernstig man meer zal worden gekoesterd.* Moet dus afgezien worden van het dwaze standpunt van hen, die de staatsschool als het symbool der nationale eenheid bewonderen, en is men het er over eens, dat het even goed mogelijk is dat de kinderen het lezen, schrijven en de andere vakken van het lager onderwijs leeren in een school met den bijbel of een Katholieke school: komt men bovendien tot het inzicht, dat neutraliteit door mannen van overtuiging slechts kan worden voorgestaan, in de meening dat iets beters niet te verkrijgen is, maar niet omdat zij op zich zelve begeerlijk is, dan is de eerste stap gedaan om tot een nieuwen toestand te komen.

„ Waar de wil is, daar is ook de weg. Het is dus slechts noodig, dat de overtuiging veld winne, hoezeer de tegenwoordige toestand onhoudbaar is. *De vereenigde tegenstanders kwamen door de schoolwet in de meerderheid, en zij zullen naar alle berekening in de meerderheid blijven.* Maar ook zelfs in de voor hen ongunstigste omstandigheden zullen zij eene minderheid vormen, die evenals in de vroegere Kamer elken ernstigen arbeid zal belemmeren.

„ De nieuwe kiezers hebben gesproken. Zij zijn thans het *pays legal*, waarmede de wetgever rekening heeft te houden. Zij hebben het vroegere personeel vervangen, dat werd verklaard niet de uitdrukking te zijn der wenschen van het Nederlandsche volk. Er is dus allezins reden om op deze duidelijk uitgesproken meening der nieuwe kiezers te letten. Dit mag men vooral verwachten van de staatslieden, die bij de behandeling der amendementen op het vroegere artikel 194 woorden hebben gesproken, welke als eene inleiding tot of eene toelichting van een geheel andere onderwijsregeling kunnen gelden, als die welke zoovele bezwaren in het leven heeft geroepen en het Nederlandsche volk in twee kampen verdeeld houdt. Wordt door hen gedaan ten aanzien van het onderwijsvraagstuk, wat Gladstone ten aanzien van het Iersche vraagstuk heeft gedaan, dan zullen wellicht pas gesloten vriendschapsbanden weder worden verbroken, maar dan zullen zij, niet langer vastgelegd aan het onderwijs-vraagstuk, hunne vrijheid van beweging kunnen hernemen.

„ Het is waar, de taak, die vele leden der aanstaande minderheid zich voorstellen, is wel zoo gemakkelijk. Van tijd tot tijd een philippica tegen de clericalen en hunne politiek. Verder gevlast op de fouten, welke de meerderheid zal begaan. De splinter in het oog dier meerderheid dus de hoofdschotel van het aanstaand politiek tournooi. Wel zeker: de balk in het eigen oog behoort tot de dagen van het verledene: en wat voorbij is komt terecht in het vergeetboek.

„ Heerlijke toekomst!

„ Het is te hopen, dat er onder de leden der minderheid in de Kamer van honderd eenige wijzen zullen worden gevonden, van een andere opvatting der belangen van het Nederlandsche volk doordrongen!

„ Zij kunnen veel kwaads verhinderen."

## NIEUWSBERICHTEN.

### CURACAO.

— Verleden Woensdag is de EGA. Heer *C. A. H. Barge*, in eene plechtige openbare zitting van het Hof van Justitie, als voorzitter van dat lichaam geïnstalleerd.

— De Heer *Jacob Cardoze*, vennoot van de handels-firma *M. & J. Cardoze* alhier, is door den President van Honduras tot Consul dier republiek, op dit eiland benoemd.

### NEDERLAND.

Naar men verneemt, zou Z. M. niet dan na dringenden raad van zijn geneesheer besloten hebben af te zien van zijn voornemen om in persoon de Kamers der Staten-Generaal te openen.

— In vijf weken heeft Z. M. de Koning zijn appartementen niet meer verlaten. Hij gaat in den loop van den morgen uit zijn slaapvertrek naar zijn toiletkamer en van daar naar zijn werksalon (alle met elkander in verbinding) en keert 's namiddags in zijn slaapvertrek terug. Hij dineert niet meer, als tot voor een paar maanden, met de Koningin en de Prinses, maar gebruikt zijn maaltijden in zijn werksalon, waarbij H. M. en de Prinses hem alleen gezelschap houden.

Z. M. is in den laatsten tijd zwak geworden: de eetlust en spijsvertering laten te wenschen over, en hij is onverschillig geworden zelfs voor zijne vroegere lievelingsgerechten en dranken, evenals hij het rooken sedert lang heeft nagelaten. Er komt nu en dan een gevoel van moedeloosheid bij den vorstelijken grijsaard op — en dat alles werkt nadeelig op zijn anders zoo krachtig gestel. Het is daarbij te bejammeren, dat de Koning geen lust en opgewektheid gevoelt, misschien ook de kracht mist om naar buiten te gaan; maar er va niet aan te denken.

Nadat de reis naar Amsterdam wa afgesprongen, was het plan om be gin van Mei of reeds in het laats van April naar het Loo te vertrek ken en daar den zomer door te brengen. Alle andere reisplannen zijn opgegeven, zelfs het zoo noodzakelijke bezoek aan Wildungen, waarbij Z. M. in elk geval jaarlijks veel baat voor zijn kwaal heeft gevonden. Het zou alleen mogelijk zijn, dat de Koningin, zoo Zr. M. toestand het gedoogt, eerlang een bezoek gaat brengen aan haar ouders, aan het Hof van Arolsen, ook in verband met de ziekte van haar broeder, die te Bentheim door een hevigen graad van roodvonk aangetast, niet buiten levensgevaar is.

—Een te Parijs verschijnend re publikeinsch blad, *la Liberté*, is we nig beleefd voor onze Nederlandsche liberalen. Den uitslag berichtend der jongste verkiezingen en herstemmingen, laat het blad zich aldus ui

"De anti-liberalen hebben nu de meerderheid bekomen: mocht he hoofd van den Staat, wiens gezond heid kommer wekt, ongelukkige wijze in den loop der aanstaande zitting komen te overlijden, dan k de toestand donker worden, omd de liberalen alsdan misschien de t vlucht zullen nemen tot oproerige b wegingen om hun eigen overwi te herstellen."

Opmerking verdient het, dat die kentenis gedaan wordt in een la waar de republiek reeds feitelijk staat, zoodat daarin een soort v openlijke verklaring ligt opgeslot dat het liberaal beginsel in rusts ringen zijn kracht zoekt. God gev dat wij van zoodanige vooruitzic ten bevrijd blijven: laat ons den nigen wensch uiten, dat een vor dien wij allen in het hart drag ons nog lange jaren zal worden houden.

### BUITENLAND.

ITALIË.— Excuus, dat wij on lezers weder de hatelijke gedrag gen van den heer Crispi onder oog moeten brengen, maar hij ditmaal weder aan het onderk pen en knoeien op eene wijze, scherp maar terecht door Fransch blad *une manière infern et diabolique* wordt genoemd. He noodig om onophoudelijk en vo durend te toonen, in welken draaglijken toestand de Paus v keert.

De koningin van Engeland, h tijdens haar verblijf in Floren het plan opgevat om den Paus bezoek te gaan brengen. Zoo Crispi hiervan hoorde, spande een net intriges uit en zette al ne trawanten aan het werk om bijeenkomst te verhinderen. spant hij alle krachten in om Engelsche regeering af te bren van haar plan tot het weder knoopen der diplomatieke betr

---

kelt, Sidney zijn eersten kardinaal begroet, en de prelaten van Australië het eerste Provinciaal Concilie kunnen houden:— als in Amerika het indrukwekkend Concilie van Baltimore vergadert, en de telegraafkabel de taal van trouw en verknochtheid van drie en tachtig Kerkvoogden naar Rome seint: — als te Washington eene Katholieke hoogeschool tot stand komt zoo grootsch en prachtig als alleen de zonen uit het land van Columbus stichten kunnen.

Jeugdige kracht van de eeuwenheugende Katholieke Kerk! Leo regeert nog geen volle tien jaren en de hiërarchie is met drie en dertig bisschopszetels en drie en twintig Apostolische Vicariaten vermeerderd. Inwendige bloei der aloude Moederkerk, die ook naar buiten zich uitstort en het aanschijn der aarde vernieuwt!

Toen onze doorluchtige feesteling aan 't bestuur kwam, was de heiligschennis gepleegd, en het nieuwe koninkrijk van Italië met vertrapping van de heiligste rechten aaneengeklonken. Men stond voor een feit. De verbolgenheid der Katholieken zal wel slijten, dacht men; de Paus zal in de zaak berusten.

En nu? Na de tienjarige regeering van den onttroonden Koning gaan uit alle hoeken van Italië en der geheele aarde kreten op, die 't ontroofde erfgoed terugeischen. Te Turijn, Florence en Rome zijn onlangs drie groote dagbladen opgericht om voor dat doel te strijden. Door heel het Italiaansche schiereiland heen werden verzoekschriften onderteekend om de volstrekte onafhankelijkheid van den H. Stoel te waarborgen. Alle Katholieken — zei voor eenige dagen de machtige verdediger der Kerk, de grijze Windthorst — moeten en zullen bij elke gelegenheid met kracht herhalen: „ wij eischen dat de Paus vrij zij, en men hem teruggeve wat men gestolen heeft." Omtrent het erfgoed van den Paus zullen de overweldigers van Rome de waarheid ondervinden van het bekende woord van Darius tot Alexander: „ sommige zaken worden gemakkelijker veroverd dan behouden." De gouvernementen zullen beraadslagen hoe men het geschonden recht herstellen kan, en die hoop straalt ons tegen, de ster in 't familiewapen van Joachim Pecci: de Paus zal weer koning zijn!

Vóór negen jaren was de houding tusschen het land van Hendrik VIII en het Vaticaan zeer gespannen, en nu, op 't feest van Leo zendt Hare Majesteit koningin Victoria den hertog van Norfolk naar Rome met een prachtig geschenk. De Verhevene Porte heeft haar wrok afgelegd: de sultan Abdul Hamed is den grijzen Opperpriester zeer genegen. Had de Schach van Perzië in 1875 aan Pius IX beloofd algeheele godsdienstvrijheid toe te staan, nu, onder 't bestuur van den tegenwoordigen Paus, doet hij zijn woord koninklijk gestand. De verstandhouding is van zulk een vredelievenden aard, dat op de borst van de prinsen van Iran het Grootkruis van de orde van Pius IX glinstert, hun door Leo XIII toegezonden.

Den 1en Februari 1885 schreef Leo een brief aan den keizer van China, en de vriendschapsband was gelegd. Een paar maanden later richtte hij een schrijven aan den Mikado van Japan, en het vond zulk een gunstig onthaal en gaf zooveel hoop voor de toekomst, dat een Protestantsche courant van Amerika het sensatie-bericht door de wereld liet gaan: de Japansche natie wordt Katholiek. Zoo ver is het echter nog niet: maar wel heeft de Mikado een buitengewonen gezant afgevaardigd om den feesteling een brief van gelukwensching te overhandigen.

De vijandige gezindheid van Duitschland is overbekend. De toestand, waarin de Katholieke Kerk daar nog in 1885 verkeerde, wordt met deze woorden van Keulen's aartsbisschop geteekend: „ de keten der Meiwetten, die de rechte vrijheden der Kerk geboeid houdt, ons zwaar te dragen." En nu? He duld, het beleid, het vredewoord, de schenkennis, de staatsmanswijsheid geerkunde van Joachim Pecci wonn vertrouwen en den eerbied van den schen keizer en zijn ijzeren Rijk lier. Na duizenden moeilijkheden allerlei aard werd den 8sten Mei in Pruisen eene nieuwe wet aange en den 21sten door den koning bekrac Het Pruisisch gouvernement zag in, dat de Katholieken niet zoo „ gefährlich" zijn als de socialisten. D rechtvaardige Meiwetten, die de kloos ter met het eereteeken op de borst, op 't slagveld had verdiend, over de zen joegen, zijn opgeheven. De relig keeren terug: de Jezuïeten natuurlij gezonderd, maar ook zij zullen we ren! De Kerk in Pruisen gaat een we toekomst te gemoet. Alle w zijn nog niet vervuld, maar de slag is gelegd. Wat verkregen k den is verkregen, en Christus regee

Als in het heidensche Rome, zoo verhaald, de zegepraler met een van gevangenen zijn intocht deed, hij zijne schreden naar den temp den goden een dankoffer op te

kingen met het Vaticaan. Hierom ook heeft hij besloten, in weerwil van den persoonlijken afkeer, dien hij graaf di Robilant toedraagt, dezen naar Londen te zenden, daar hij overtuigd is, dat de vroegere minister van buitenlandsche zaken hetzelfde te Londen zal doen, wat hij te Weenen gedaan heeft, namelijk alle pogingen in het werk stellen om de Pauselijke politiek schade te berokkenen en besprekingen over de Romeinsche quaestie te verhinderen. Als gezant te Weenen heeft hij bijv. de Oostenrijksche regeering nooit willen toestaan vertrouwelijk dit laatste vraagpunt met hem te bespreken. Veel helpt dit alles echter niet aan Crispi. De onderhandelingen tusschen Engeland en het Vaticaan blijven steeds voortgaan. Hoewel tot dusver nog geen practisch resultaat is verkregen, *de Paus iedere politieke tusschenkomst in Ierland weigert en den Ieren geen openlijke voorschriften wil geven*, gelooft men, dat eene overeenkomst tot stand zal komen. De zaken staan op het oogenblik als volgt. De Paus wil de Iersche geestelijkheid aansporen tot gematigdheid, opdat het volk alle revolutionaire propaganda nalate,—*mits de Engelsche regeering de verplichting op zich neme iets ten gunste der Iersche pachters te zullen doen.* De Paus is van oordeel, dat zijne politiek om den Ieren iets aan te bevelen, geen vruchten zal dragen, indien hij hun tevens niet kan verzekeren, dat Engeland hun toestand zal verbeteren.

Het vorige bericht, aan goed ingelichte Europeesche Katholieke organen ontleend, geeft ons reden om niet veel waarde te hechten aan de jongst ontvangen telegraphische dépêches omtrent de tusschenkomst van den Paus in de Iersche quaestie. Deze berichten melden namelijk, dat de H. Vader het gedrag der Ieren zou hebben veroordeeld, dat die uitspraak des Pausen veel sensatie heeft verwekt, en verder nog, dat Mgr. Walsch, aartsbisschop van Dublin, tengevolge van die veroordeeling voor zijn zetel bedankt heeft.

Het is meermalen gebleken dat Pauselijke handelingen door liberale telegraphische bureelen met opzet en met bijbedoeling verkeerd zijn voorgesteld geworden: onze lezers zullen dus zeer voorzichtig handelen om voornamelijk omtrent deze hoogst moeilijke zaak niet alles aan te nemen wat er door couranten of telegraphische bureelen van verdachte zijde uitgestrooid wordt.

— De Romeinsche correspondent van het *Journal des Débats* deelt een merkwaardig onderhoud mede, dat de heer Eugène Rendu met Crispi had.

Crispi ontkende iedere vijandige bedoeling jegens Frankrijk. Toen hij verder zei, dat er geen Romeinsche quaestie bestaat, antwoordde de heer Rendu: "Misschien voor u niet, doch zij bestaat voor geheel de wereld; zij is in den aard en in de kracht zelve der dingen. Er is ongetwijfeld geen sprake van, de voormalige tijdelijke macht des Pausen onder den een of anderen vorm te herstellen (?), maar om in het nieuw organisme der Italiaansche eenheid voor den Paus en de diplomatie aannemelijke voorwaarden te vinden, welke van dien aard zijn, dat zij aan het Pausdom een onafhankelijk uitwendig en territoriaal bestaan verzekeren. Dat is het vraagstuk: het ontkennen, is niet het oplossen."

Crispi zette groote oogen op, toen de heer Rendu hem mededeelde, dat koning Victor-Emmanuel zelf verklaard heeft, dat het binnenrukken der Italianen in Rome, op den 20sten Sept. 1870, een groote fout en een onpolitieke onderneming was.

Crispi verklaarde, dat het een verdichtsel was, doch de heer Rendu toonde hem een brief van den heer Fournier, Fransch gezant, waarin deze zijn onderhoud met Victor-Emmanuel mededeelt en waardoor dit verhaal bevestigd wordt.

— Bij schietoefeningen met grof geschut te Rome had eene ontploffing plaats van een dynamiet-granaat, waarbij de kroonprins Humbert eene verwonding kreeg.

— In eene zitting van het Parlement verklaarde Crispi, dat Italië op vriendschappelijken voet staat met het buitenland en dat de regeering Frankrijk nieuwe voorwaarden voor een handelstractaat had aangeboden.

FRANKRIJK. — Een Fransch Officier heeft uitgerekend, dat, indien alle staten van Europa te gelijker tijd hun leger op voet van oorlog brachten, alleen in dat werelddeel 23,000,000 soldaten onder de wapenen zouden staan.

—Blijkens de volgende opgave is er in Frankrijk geen gebrek aan staatkundige partijen. Zij zijn: De Jeromisten, de Victorianen, de solutionisten, de zuivere legitimisten, de legitimistische fusie, de Bonapartisten, het linkercentrum, de opportunisten, de geavanceerde linkerzijde, de radicalen, de rationeele radicalen, de uiterste radicalen, de Jacobijnen, de possibilisten, de Boulangisten, de anarchisten, enz. enz.

Niet te verwonderen dat het onder al die *alen* en *isten* wel niet anders kan dan gisten.

— Bij de Fransche Kamer zijn verzoekschriften ingediend bevattende meer dan 30,000 onderteekeningen, waarbij de handhaving van de wetten tegen de zich dagelijks uitbreidende verspreiding van onzedige platen en boekwerken wordt geëischt. De regeering heeft maatregelen genoeg te haren dienste tegen deze schandelijkheden. De wet van 1882 is daartoe voldoende, doch de uitvoering laat te wenschen over. Het is echter een kenteeken der republiek, dat zij de boosheid door de vingers ziet en doof en blind blijft tegenover de aanmerkingen van fatsoenlijke lieden.

—In eene onlangs gehouden vergadering zijner geestverwanten, zeide de Graaf van Parijs, met betrekking tot de tegenwoordige politiek van Frankrijk, het volgende:

„De toestand is ernstig en men moet de toekomst in koelen bloede afwachten, want het is iets onvermijdelijks. Zoo als ik in 1887 voorspelde, hebben inwendige twisten de verwoestende republikeinsche regeering in onmacht gebracht. Zij is binnenslands in wantrouwen gebracht en in Europa heeft zij geen macht. Het radicalisme, dat de zaken aanvoert, heeft de orde en eensgezindheid in het land gestoord. De jongste uitingen ten gunste van algemeen kiesrecht zijn de kreet van Frankrijk, dat moede is van zulke regeering en naar bevrijding smacht. De monarchisten hebben niet op de tegenwoordige crisis gewacht om eene herziening der Grondwet te vragen.

„Ik zelf heb het op hun program gesteld. Maar het is ook mijn plicht hun te zeggen dat deze beweging zich in beuzelachtigheden zal uitputten en dat Frankrijk in de ernstigste gevaren geleid zal worden, indien het denkt, dat de naam alleen, welke die ook zijn moge, eene regeling kan aanbrengen. Om tot de schikking te komen, die Frankrijk noodig heeft, zullen alle conservatieven eene herziening der Grondwet moeten vragen; niet onderling verdeelde volksvertegenwoordigers, maar het land zelve, op eene wettige wijze daarbij geraadpleegd. Op het besliste oogenblik zal men tot de overtuiging komen dat die regeling eene monarchie moet zijn, zoo als ik die verklaard heb en tot welker herstel ik al mijne pogingen aanwend.

—De uiterste linkerzijde van den Senaat heeft generaal Boulanger eenparig veroordeeld.

—Het onstaan van eene scheuring onder de Boulangisten schijnt zeker te zijn. *La Cocarde*, Boulanger 's lijfsorgaan, meldt op eene officiëele wijze dat de generaal voor andere betrekkingen niet benoemd zal worden.

—Het grootste gedeelte der Afgevaardigden voor het Seine-departement hebben een manifest tot de kiezers uitgevaardigd, waarin zij de beweging ten gunste van Boulanger veroordeelen. De Senatoren van dat departement werden ook gevraagd om het manifest te teekenen.

DUITSCHLAND. — De *Soleil* verneemt uit Berlijn, dat aan Mgr. Galimberti door keizer Friedrich de orde van den Rooden Adelaar met briljanten bezet is geschonken.

—Van de amnestie in Pruisen zijn alle socialisten uitgezonderd.

— De scheepsbouwmeesters te Schwerin hebben het werk gestaakt, en men verwacht dat drie duizend schoenmakers te Berlijn hun voorbeeld zullen volgen.

— Gunstige veranderingen hebben zich voorgedaan in den gezondheidstoestand van keizer Friedrich. Z. M. neemt in beterschap toe. God spare het leven van dien vredelievenden Vorst.

DENEMARKEN. — Het Weener *Vaterland* ontvangt uit Kopenhagen verblijdende tijdingen voor de Kerk. De bekeeringen zijn er talrijk, dank zij der paters Jesuïeten, die in dat Koninkrijk een blijvende missie hebben.

Sedert het begin dezes jaars zijn de bekeeringen vooral merkwaardig. Men verhaalt van die van graaf Von Moltke-Huirfeldt, gevolmachtigd gezant van Denemarken te Parijs, van die van een invloedrijke hofdame enz. De schitterendste bekeering is echter die van den proost van het kapittel der Luthersche kathedraal te Kopenhagen: deze proost, die na den Luterschen bisschop van Kopenhagen de eerste geestelijke is van het koninkrijk, heeft op Paaschdag plechtig de dwaling afgezworen, om tot de Katholieke Kerk over te gaan. De neophiet heeft gedurende meer dan vijf-en-twintig jaren de hooge waardigheid van proost bekleed en talrijke werken over godgeleerdheid uitgegeven.

MAROKKO heeft geweigerd het geschil met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika aan eene scheidsrechterlijke uitspraak te onderwerpen. Dit geschil is onlangs ontstaan wegens mishandeling van een Amerikaansch protégé te Tanger.

## Falsificacion di Historia.

### INTRODUCCION

Pa mal comprendementoe, pa preocupacion i pa odio, promé presentacion di Cristianismo caba tabata, foi tempoe di bieuw, un obheto di huicio falsoe i di calumnia. Lo ke nan ta jama *Ciencia di Historia* a listra di un manera singular toer fuentenan di mas bieuw i el a presenta Iglesia Cristian, su Fundador divino, su apostel i su cabeznan di despues, su verdadnan di fe i su institucionnan, entin henter su ser i su obranan durante promé tempoenan di su existencia, si, e *Ciencia* a presenta Iglesia di Cristoe na bista di mundoe di un manera masjá na contradiccion coe historia.

Ta imposibel pa sikiera nos nombra solamente toer e falsedadnan inventá coe ciertoe intencion tiho. Nan númeronan ta infinito. Pa e obheto koe nos tin, ta basta si nos pone banda di otro e falsedadnan di mas importante i mas cononocí, segun nan a presenta den curso di tempoe banda di principal suceso i personanan di historia di Iglesia, i aclara nan coe algun palabra.

Ni espacio di algun columna di un courant, ni obheto di nos scirbimentoe ta permiti nos duna lo ke nan ta jama prueba *sigur* coe respecto na falsedad di cada mentira histórica, en cuantoe koe esai tin relacion coe dogma di fe. Esai ta asunto di teología. Coe excepcion di algun observacion necesario, nos plan ta: nos kier mustra nos lesadónan e *Ciencia*, koe ta manifesté como enemigoe di Cristianismo i di Iglesia, den su salida i invencion contradictorio i muchoe be ridiculoaan koe ta causa adversion: nos kier mustra com doctrinanan di e *Ciencia* ta troca manera moda, com nan un ta contradici i distrui otro, te koe por fin no ta sobra sino — *renegacion absoluta.*

Si nos iogra esai, anto toer e *falsificacionnan di historia*, di cual nos lo papia, ta keda sentenciá. Nos lo percura koe nos scirbimentoe lo ta asina cla posible pa toer nos lesadónan.

### I.

### Atake contra Testamento Nobo.

Foi promé tempoenan caba boeki históriconan di Testamento Nobo tabatata atacá pa enemigoenan di Cristianismo i presentá di un manera falsoe. Nos kier recorda aki solamente un Marcion, un herege di siglo II, koe a falsifica i nenga un parti di Evangelionan i di cartanan di Apostelnan. Neander, un protestant, ta pinta Marcion su accion coe n'e palabranan-aki: "Su lucha pa descubri fuentenan, origen puroe di Cristianismo, a hibé na indagacion histórico-crítico.

Ma é ta duna nos aki un chemplo, com asina sorto di buscamentoe, — asina nan ta guiá pa preocupacion koe ta domina nos sintí,—ta hiba nos na resultado desgraciado: e ta duna nos un chemplo, com lihé un critica caprichoso i exagerá ta ocupa lugá di credulidad.— com lihé un hende, luchando contra *un* sorto di preocupacion doctrinal, ta cai é mes den un otro sorto di preocupacion." Coe n'e sentencia hustoe-ai, Neander kier a cohe na mes tempoe e critica re-

---

Inmiddels werden de ongelukkigen een voor een in de Mamertijnsche gevangenis geworgd. De overwinnaar mocht den voet niet buiten den tempel zetten, vooraleer een bode hem geboodschapt had: *Actum est!* het is gedaan! de laatste krijgsgevangene is dood! Dan eerst scheen de zege volkomen.

Hoe dikwerf kwam in den tempel van den tijdgeest, waar de vijanden van het pausdom juichen over hunne verwinningen, de dienaar melden: *Actum est!* De zege is volkomen!

Petrus en een breede rij zijner opvolgers storten hun bloed! *Actum est!* Het pausdom is dood!

Gregorius VII sterft te Salerno in ballingschap. *Actum est!* Het pausdom is dood!

De twee en tachtigjarige Pius VI wordt door het Directoire naar Valence gevoerd, geeft er den geest. *Actum est!* Het pausdom is dood!

De volksverdrukker Napoleon I sart en kwelt Pius VII te Savona en te Fontainebleau. *Actum est!* Het pausdom is dood!

Pius IX moet de wijk nemen naar Gaëta. *Actum est!* Het pausdom is dood!

Rome wordt in 1870 over de lijken, ook onzer zouaven, stormenderhand ingenomen. *Actum est!* Het pausdom is dood!

Neen, het pausdom is niet dood; het sterft eerst aan het einde der tijden. Het bewijs? Achttien eeuwen van strijd en 't onfeilbare woord van Christus: „zie ik ben tot het einde der wereld met u." Met u: met de Kerk: maar geen Kerk zonder Paus.

Het Pausdom leeft nog!

Het oogenblik is gekomen den bestokers van het pausschap toe te voegen: gij hebt de doodklok geklept over het pausdom, en ziet! zijn levensadem wekt ten leven wat gestorven was. Gij hebt het pausdom verweten, dat zijn eenzijdige, onverdraagzame leerstukken tweedracht zaaiden onder de wereldburgers, en nu hoort gij die wereldburgers den lofpsalm zingen op den vredelievenden Paus. Met woord en pen wildet gij den groote mogendheden vervreemden van Rome, en ziet! van Noord tot Zuid, van Oost tot West komen machten en heerschappijen hulde brengen aan het Vaticaan. Gij hebt gezegd, dat, dank aan de vrijheid der 18de eeuw, het pauselijk gezag over de kinderen zelve der Kerk geknakt en ontzenuwd is, en gij ziet nu de kinderen in millioentallen knielen voor Leo-Petrus en het vaderlijk gezag eerbiedigen van den Stedehouder Gods. Verklaart dat feit, als gij kunt; verklaart het op uwe wijze! — wij noemen het de zegepraal van het pausdom. Het zegepraalt in Leo XIII. De Petrus-Stoel, tien jaren na Christus' hemelvaart gesticht, staat nog onvermolmd, en op dien Petrus-Stoel zetelt een Paus, over wien heel een wereld den lofgalm aanheft; een Paus, die over heel een wereld *heerscht!* met den olijftak des vredes!

negadó i distructor di teología protestant di tempoe despues.

Lastima numa koe e sentencia a sali masjá débil, pasobra e huez mes— esaki sea observá di paso — no tabata sintié é mes inocente den lo ke é ta condena. No ta nos, ma un historiador protestant, J. H. Kurtz, ta duna e siguiente huicio riba e Neander di tantoe influencia, koe te ainda ta semper honrá cerca Protestantnan : "Neander tabata un teólogo asina enteramente sentimental, koe su crítica tambe no ta sino un crítica di sintimentoe ; esaki no ta mustrá di un manera *mas insoportable* i *caprichoso* na ningun otro lugá manera den su opinion riba boeki históriconan di Testamento Nobo, na oenda é *tabai i bini continuamente* den *legitimidad i falsedad*, den *historia* i *tradicion di pueblo*."

Ma Luther caba, koe sin embargo tabata haja den Bijbel é único medio di salvacion, a juda e crítica destructor mucho, i hasta reconocé den principio, pasobra é mes a papia i skirbi coe un tono di profundo desprecio riba diferente boeki di Santa Escritura, nengando di reconoce Revelacion di San Juan como un inspiración di Dios. Ora hasta Luther i Neander a trata asina coe Bijbel, no ta di stranja, koe e homber superficialnan di e pretendido ilustración di siglo pasá a peca di un manera di mas trivial contra Santa Escritura. Foi Luther p'aki protestant-splicadónan di Escritura a dirigi nan atakenan contra autenticidad di boeki históriconan di Testamento Nobo. Ma esai no tabata un lucha hací segun un plan fiho. No, e atakadónan tabata duna prueba di un desunion sin comparacion. Cada sucesor tabata condena toer su antecesornan i zundra nan pa destructor ignorante.

Kende koe ataca autenticidad i veracidad di boekinan di Testamento Nodo, meste ataca tambe persona i obra di nos Salvador divino, di Kende e boekinan ta trata.

Asina den siglo II caba nos ta haja un pagano Celsus, koe, den su boeki titulá: *Verbum verum* ta renega historia di Evangelistanan, pasobrá nan ta funda riba mentira di Cristoe i Su discipulonan. Den e mes boeki Celsus ta haci un cuadro di personalidad di nos Redentor, koe ta completamente na contradiccion coe imagen di Hesus, manera Santa Escritura ta pinté.

Mentiranan di e pagano-ai tabata muchoe be repetí despues pa cristiannan koe a bira incrédulo, bao di un forma na apariencia mas moderá.

Di un modo di mas desvergonzá hombernan di Racionalismo i di „ilustracion" di siglo pasá a lamta contra Persona i milagronan di Hesus. Un célebre Doctor Bahrdt, di Halle, por ehemplo, a presenta nos divino Salvador no directamente como un ganjadó, manera Celsus a haci, ma si como representante ridículo di su propia ilustración sumamente superficial. Profesor i sjapero na mes tempoe, Dr. Bahrdt tabata papia coe su discipulonan na mesa di cerbez, jamando Cristoe "e Naturalista di mas grandi i predicadó di Naturalismo", "e promé verdadero mazón."

Caminda Dr. Bahrdt ta mas ridiculo koe na ningun otro, ta caminda é ta pretende di explica *milagronan* di Cristoe. Segun é, Cristoe tabata cura ciegonan, coe remedi koe el a haja na Persia. E mucha homber di Naim koe Cristoe a lamta foi morto no tabata morto sino foi dje, i Cristoe a lamté coe kanfer. Na e casamentoe di Cana Cristoe a ganja donjonan di cas, koe tabata burachi, koe El a troca awa na binja, i E no a haci nada mas koe pone na mesa un binja desconocí koe El a trece. Ora Cristoe tabata camna riba lamá, Su discipulonan no a mira koe E tabatin un tabla bao di su pia. E milagro di duna pam na cincoe mil hende no ta, sino koe p'adilanti Cristoe a laga sconde un cantidad grandi di pam den un spelonk aicerca. Milagronan di Cristoe su Transfiguracion, Resurreccion, i Ascencion ta prueba di mas bunita di bruha.

Ata huicio di Dr. Bahrdt, e homber, kende su nomber, den su tempoe, tabata den boca di toer hende. Hende, koe kere lo ke Dr. Bahrdt ta bisa, ta lubida solamente un cos, esta: koe semehante splicacion ta mas milagroso ainda i por consiguiente mas difícil pa kere, koe e milagronan mes.

Despues di Dr. Bahrdt a sigui un hopi scirbidó mas contra Persona i milagronn di Cristoe, ma si nos tira un bista riba nan scirbimentoenan, nos ta haja toer, un na contradiccion coe otro. Manera a sosode coe n'e antiguo falsificadó di hisioria, Celsus, asina mes a sosode coe esnan koe a siguié. E scirbidónan di despues a lamta sin respeto i sin compacion contra e bieuwnan, tratando di destrui nan doctrina. E'gran Dr. *Bahrdt*, asina conocí i glorificá den su tempoe, a bira pronto causa di mofa.

*Lessing* i *Neibuhr* caba a bin renega doctrinanan di *Reimarus*, koe tabata succesor di *Bahrdt*. E racionalista di siglo XIX, *Schwarz*,— un tumá foi hopi — ta mustra miseria di conocementoe i é ta ridiculisa su propio tatanan, racionalistanan di siglo XVIII. En cambio *Paulus* ta bolbe bin defende e racionalistanan i é ta carga coe n'e *verdugonan* di un manera terribel. Toer hende i na toer lugá a excomulga *Strauss*, mientras di su parti é ta ridiculisa *Schleiermacher*, *Schenkel* i toer otro. Hombernan di School di Tübingen ta acusa nan antagonistanan claramente di ignorancia i falta di conocementoe científico, i nan ta jama *Rénan* — akiden *Strauss* ta di mes opinion — un Frances superficial, scirbidó di novela. *Rénan* ta vingué zundrando nan pa "hende sin táctica ni forma", mientras *Ewald* ta papia di nan *ferocidad bestial*. Ewald ta haja su castigoe cerca Schwarz, koe ta papia di "un pasion sin limite di e homber koe ta haci é mes un dios." *Hase* ta haci un guerra di morto ó bida contra hombernan di Tübingen, pa despues é caba coe n'é mes, manera *Strauss* tambe a haci. *Hengstenberg*,' di mas orthodox bao di orthoboxnan, ta kibra su panja manera un otro patriarca, pa blasfemianan di su companjero racionalistanan, koe é ta trata di "predicadónan di demonio i Iscariothnan." Esakinan no kier ta menos i nan ta tira na su cara su "deseo di persecusion", su "fanatismo revolucionario" i toer otro sorto di ambicion.

Asina e destruccion den protestantnan ta sigui continuamente; i sin embargo cada un di e predicadónan ta pretende di ta infalible. Un comedia askeroso: ata lo ke., examen liber," koe Protestantnan ta grita tantoe coe n'é, ta produci. Di e manera-ai Protestantismo, den un furia feroso, ta anikila su mes jioenan.

Verdaderamente no tin necesidad pa nos refuta e diferente atakenan di Protestantismo contra bida di Hesus den toer nan pormenores.

Nan historia mes ta nan mihó refutacion. Manera un strea briljante, asina un suposicion mentiroso di historia ta lamta orguljoso i soberbio i é ta ciega hopi bista coe su briljo falsoe; ma pronto é ta stroba coe otro den su curso i é ta desaparece, é ta cai den tiniebla p'é duna lugá na un segundo, koe pronto atrobe meste sconde pa un tercero, un cuarto. Mientras tantoe, verdad di fe den Dios-Hende Hesu Cristoe, manera E ta pintá den boekinan di Testamento Nobo, ta para cla i firme na cieloe di Iglesia Católica, manera solo di merdia na firmamento.

(*E ta sigui*).

## NOTICIA

### Fiesta di Emancipacion.

Preparacion pa e fiesta anunciá di 1° di Juli ta sigui di tal manera koe mas i mas público por spera koe e dia grandi lo ta dignamente celebrá.

Comisionnan encargá coe colectamentoe di placa, koe no a caba nan trabao ainda, tin reuní caba mas di fl 1.700. Considerando pa e entusiasmo, coe cual jioenan di Curaçao koe ta na foi tera a acohe e pidimentoe hací na nan pa contribui na celebracion di 25 aniversario di Emancipacion, ta di spera koe nan tambe lo contribui ricamente, i ta sigur koe pa falta di fondo e fiesta lo no keda deslucí.

Programa di festividadnan koe lo tin e dia-ai tabata presentá den un reunion koe tabatin Dia Sabra pasá. Aceptá pa miembronan di comité organizadó di *Fiesta Willem III*, e programa tabata mandá awe, segun nos ta informá, na Excelentísimo Senjor Gobernador pa su aprobacion.

### Fiestanan di 8 di Mei.

Dia Martis pasá por ta jamá un dia di fiesta pa Curaçao. Mainta tempran caba toer forti, toer barco den haf, toer consulado tabata adorná coe tricolor holandes i bandera di nan respectivo nacion. Pa ocho ora i mei tabatin dilanti di Stadhuis un warda di honor formá di militar i schutterij. E mes ora miembronan di Koloniale Raad a reuni i poco despues Senjor Procureur-General Mr. Sol C. Henriquez, na representacion di Excelentisimo Gobernador, koe pa causa di un indisposicion no por a asisti na habrimentoe di Koloniale Raad, a presenté meimei di dos ajudantenan di Gobernador i el a subi Stadhuis, na oenda un comision di tres miembro a acompanjé te den sala di reunion. Asina el a ocupa puesto di President, el a manifesta koe indisposicion di Gobernador ta impidi Su Excelencia di presidi e acto solemne i el a lesa un discurso, den cual ta worde duná un exposicion cortico di estado sanitario i financiero di Colonia Curaçao durante anja pasá. Manera costumber, e exposicion ta favorable i toer cos ta bon. Despues koe Sr. Henriquez, na nomber di Sr. Gobernador a declara Koloniale Raad habrí pa sesion di un anja nobo, el a retira for di Stadhuis bao di zona di *Wien Neêrlandsch Bloed* i 11 tiroe di cajon.

Poco atras tabatin un otro fiesta, esta: habrimentoe di brug pa uni Punda coe Otrobanda. Aki tambe Sr. Gobernador tabata representá pa Sr. Henriquez, kende, despues di un discurso di Domi Hamelberg, a jama e brug nobo, semper na nomber di Sr. Gobernador, *Koningin Emma der Nederlanden*.

Ora toer ceremonianan di inauguracion a caba i koe público tabatin libertad pa pasa riba brug, tabata un verdadero gusto pa hende a mira com di golpi henter pueblo, nos por bisa, a subié. E mes circunstancia-aki por ta citá como un prueba di construccion fuerte di brug *Emma*, koe a wanta un peso di por lo menos 3.000 hende riba djé sin koe na bista su zakmentoe tabata notá. Sr. Smith, donjo di brug, i su invitadonan a pasa na cas di Sr. P. de Gorter, na oenda diferente glas di champanja tabata bebé riba bon éxito di e empresa grandi. Lo ke ta pueblo a probecha bon di brug te dia Huebes koe pasasji tabata por nada.

Un observacion koe nos a tende i koe nos tambe ta haci contra brug, ta e tantoe tempoe koe meste tuma pa habrié i ceré. Nos no ta duda koe Mr. Smith, como *yankee*, lo mira koe pronto e kehamentoe-ai muri.

Nos no kier drenta aki na defini ki maloe ó ki bon brug *Emma* lo reporta na Curaçao, pa motiboe koe e cuestion principal, koe ta poncheronan, tin su *pro* i *contra*, ma sigur ta, koe, gracias na Mr. Smith su espíritu americano, nos isla a gana un paso grandi riba caminda di progreso.